

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

**POPYT NA PRACĘ
W 2005 R.**

**DEMAND FOR LABOUR
IN 2005**

Warszawa 2006

OPRACOWANIE MERYTORYCZNE:***METHODOLOGICAL ISSUES:***

Pracownicy Wydziału Kosztów Pracy i Wynagrodzeń

w Departamencie Statystyki Społecznej GUS:

The staff of the Labour cost and Earnings Section of Social Statistics Division of CSO:

- Maria Basta
- Teresa Szulc

NADZÓR MERYTORYCZNY***ESSENTIAL GUIDANCE***

Grażyna Marciniak – Dyrektor Departamentu Statystyki Społecznej GUS

Director of the Social Statistics Division of CSO

OKŁADKA I DRUK***COVER AND PRINT***

Zakład Wydawnictw Statystycznych

Warszawa, Al. Niepodległości 208

Informacja w sprawach zbytu publikacji – tel. 608 32 10

Information concerning sales

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja została przygotowana na podstawie *wyników badania popytu na pracę*. Jest to badanie pełne, obejmujące jednostki duże i średnie w całej gospodarce narodowej, realizowane z częstotliwością kwartalną.

Podstawowe informacje, jakie uzyskano z badania popytu na pracę, to popyt zrealizowany i niezrealizowany, czyli pracujący i wolne miejsca pracy według zawodów oraz dane na temat liczby nowo utworzonych miejsc pracy w okresie sprawozdawczym według cech charakteryzujących zakłady pracy, a mianowicie rozmieszczenie przestrzenne, sektory własnościowe, rodzaje działalności oraz wielkość jednostek.

Publikacja została przygotowana w Wydziale Kosztów Pracy i Wynagrodzeń w Departamencie Statystyki Społecznej.

Będziemy zobowiązani za wszelkie uwagi i sugestie dotyczące zamieszczonych tablic, które przyczynią się do doskonalenia treści następnych edycji publikacji.

Grażyna Marciniak
Dyrektor
Departamentu Statystyki
Społecznej

Warszawa czerwiec 2006 r.

PREFACE

This publication was prepared according to *the results of the survey of demand for labour*. The survey covers the large and medium entities of the Polish economy, and it is carried out on the quarterly basis.

The basic information obtained from the labour demand survey is realised demand and unrealised demand, or the employed and vacancies in particular occupations and data on newly created jobs in the reporting period according to the characteristics of particular work places, i.e. geographical distribution, ownership sectors, types of economic activity, and size of entities.

The publication was prepared in the Labour Costs and Earnings section of the Social Statistics Division.

We shall be grateful for any remarks and suggestions concerning the tables provided for in the publication, which will add to improving the content of the successive editions.

Grażyna Marciniak
Director
Social Statistics
Division

SPIS RZECZY***CONTENTS*****Str.
(Page)****PRZEDMOWA .....*****PREFACE .....*****3 (4)****SPIS TABLIC .....*****LIST OF TABLES .....*****6 (8)****I. UWAGI METODYCZNE ...*****I. METHODOLOGICAL
NOTES .....*****10 (17)****II. POPYT NA PRACĘ W 2005
ROKU .....*****II. THE DEMAND FOR
LABOUR IN 2005 .....*****12 (19)****III. TABLICE .....*****TABLES*****24 (24)**

SPIS TABLIC

	<u>Str.</u>
<i>Tabl. 1.</i> Jednostki sprawozdawcze według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005r.....	24
<i>Tabl. 2.</i> Pracujący według sekcji w 2005 r	25
<i>Tabl. 3.</i> Pracujący według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	26
<i>Tabl. 4.</i> Pracujące kobiety według sekcji w 2005 roku - stan na koniec okresu sprawozdawczego	27
<i>Tabl. 5.</i> Pracujące kobiety według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	28
<i>Tabl. 6.</i> Pracujący według zawodów w 2005 r	29
<i>Tabl. 7.</i> Pracujący według zawodów, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	30
<i>Tabl. 8.</i> Pracujące kobiety według zawodów, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	31
<i>Tabl. 9.</i> Pracujący według sekcji i wybranych zawodów na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	32
<i>Tabl. 10.</i> Liczba jednostek sprawozdawczych, które dysponowały wolnymi miejscami pracy według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału 2005 r	33
<i>Tabl. 11.</i> Wolne miejsca pracy według sekcji w 2005 roku	34
<i>Tabl. 12.</i> Wolne miejsca pracy według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	35
<i>Tabl. 13.</i> Wolne miejsca pracy według zawodów w 2005 r.	36
<i>Tabl. 14.</i> Wolne miejsca pracy według zawodów, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	37

SPIS TABLIC (dok.)

<i>Tabl. 15.</i> Wolne miejsca pracy według sekcji i wybranych zawodów na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.	38
<i>Tabl. 16.</i> Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy według sekcji w 2005 r.....	39
<i>Tabl. 17.</i> Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy według zawodów w 2005 r.	40
<i>Tabl. 18.</i> Wolne nowo utworzone miejsca pracy według sekcji w 2005 r.....	41
<i>Tabl. 19.</i> Wolne nowo utworzone miejsca pracy według zawodów w 2005 r.....	42
<i>Tabl. 20.</i> Wolne nowo utworzone miejsca pracy według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału 2005 r	43
<i>Tabl. 21.</i> Wolne nowo utworzone miejsca pracy według zawodów, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.....	44
<i>Tabl. 22.</i> Nowo utworzone miejsca pracy według sekcji w 2005 r	45
<i>Tabl. 23.</i> Nowo utworzone miejsca pracy według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek w 2005 r	46
<i>Tabl. 24.</i> Liczba pracujących według regionów i województw w 2005 r.....	47
<i>Tabl. 25.</i> Wolne miejsca pracy według regionów i województw w 2005 r	48
<i>Tabl. 26.</i> Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy według regionów i województw w 2005 r	49
<i>Tabl. 27.</i> Nowo utworzone miejsca pracy według województw, regionów i kwartałów 2005 r.....	50
<i>Tabl. 28.</i> Pracujące osoby niepełnosprawne według sekcji, sektorów własności i wielkości jednostek na koniec IV kwartału sprawozdawczego 2005 r.	51

LIST OF TABLES

	<u>Page.</u>
<i>Table 1.</i> Reporting entities in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	24
<i>Table 2.</i> The employed in particular sections in 2005	25
<i>Table 3.</i> The employed in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005	26
<i>Table 4.</i> Employed women in particular sections in 2005, as at the end of the reporting period	27
<i>Table 5.</i> Employed women in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	28
<i>Table 6.</i> The employed in particular occupations in 2005	29
<i>Table 7.</i> The employed in particular occupations, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	30
<i>Table 8.</i> Employed women in particular occupations ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	31
<i>Table 9.</i> The employed in particular sections and selected occupations at the end of fourth reporting quarter of 2005	32
<i>Table 10.</i> The number of reporting entities which had vacancies in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	33
<i>Table 11.</i> Vacancies in particular sections in 2005.....	34
<i>Table 12.</i> Vacancies in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005	35
<i>Table 13.</i> Vacancies in particular occupations in 2005	36

LIST OF TABLES (cont.)

<i>Table 14.</i> Vacancies in particular occupations ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005	37
<i>Table 15.</i> Vacancies in particular sections and selected occupations at the end of the fourth reporting quarter of 2005	38
<i>Table 16.</i> Job vacancy rate in particular sections in 2005.....	39
<i>Table 17.</i> Job vacancy rate in particular professions in 2005	40
<i>Table 18.</i> Vacancies - newly created jobs in particular sections in 2005	41
<i>Table 19.</i> Vacancies - newly created jobs in particular professions in 2005	42
<i>Table 20.</i> Vacancies - newly created jobs in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005	43
<i>Table 21.</i> Vacancies - newly created jobs in particular professions, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005	44
<i>Table 22.</i> Newly created jobs in particular sections in 2005	45
<i>Table 23.</i> Newly created jobs in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	46
<i>Table 24.</i> The number of the employed in particular regions and voivodeships in 2005	47
<i>Table 25.</i> Vacancies in particular regions and voivodeships in 2005	48
<i>Table 26.</i> Job vacancy rate in particular regions and voivodeships in 2005.....	49
<i>Table 27.</i> Newly created jobs in particular voivodeships, regions and quarters in 2005.	50
<i>Table 28.</i> The disabled employed in particular sections, ownership sectors and size of entities at the end of fourth reporting quarter of 2005.....	51

I. UWAGI METODYCZNE

Rynek pracy charakteryzują dwa wzajemnie nakładające się segmenty: *podaż siły roboczej i popyt na pracę*.

Siła robocza – jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę.

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, którą oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Na wzajemne relacje między podażą siły roboczej a popytem na pracę ogromny wpływ wywierają mechanizmy rynkowe. Strona popytowa jest bardziej dynamiczna, a przez to bardziej podatna na oddziaływanie tych mechanizmów. Wielkość i struktura popytu na pracę jest zależna od wielu czynników, między innymi od zapotrzebowania na produkty i usługi, kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa, kosztów pracy. Najbardziej korzystny dla gospodarki jest układ równowagi obu tych elementów, ale praktycznie jest to bardzo trudne do osiągnięcia.

Przez popyt na pracę rozumiemy:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy - to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy jest to stosunek wolnych miejsc pracy do zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

Główny Urząd Statystyczny od 1995 roku prowadził badania popytu na pracę w jednostkach dużych sektora przedsiębiorstw. W 1998 roku po raz pierwszy badaniem objęto również jednostki średnie sektora przedsiębiorstw.

W 2005 roku Główny Urząd Statystyczny zmienił formułę badania popytu na pracę, dostosowując ją do wymagań Eurostat, tak aby ujednolicić to badanie pod względem treści i metody we wszystkich krajach unijnych.

Od 2005 roku badanie prowadzone jest z częstotliwością kwartalną (a nie dwuletnią, jak poprzednio), zawiera jednak mniej informacji niż przeprowadzone ostatnio, tj. w 2003 roku. Walorem nowego badania, oprócz zwiększonej częstotliwości, jest objęcie nim podmiotów zaliczanych do wszystkich rodzajów działalności, a nie jak dotychczas do sektora przedsiębiorstw. W dalszym ciągu badaniem objęte są tzw. jednostki duże i średnie, tj. jednostki, w których pracuje 10 i więcej osób.

Celem badania popytu na pracę było uzyskanie informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli pracujących i wolnych miejsc pracy oraz nowo utworzonych miejsc pracy.

II. POPYT NA PRACĘ W 2005 ROKU

1. Pracujący

Badaniem popytu na pracę za IV kwartał 2005 roku objęto 102,4 tys. podmiotów, z czego w większości (74,0%) były to jednostki średnie pod względem wielkości liczby pracujących. Wśród badanych jednostek - 55,3 tys., tj. 54,0% stanowił sektor prywatny, a 46% sektor publiczny.

Liczba pracujących w zbadanych jednostkach według stanu na 31 grudnia 2005 roku wynosiła 6740,2 tys. osób, przy czym w podmiotach sektora publicznego – 46,7% a w sektorze prywatnym 53,3%. Najwięcej osób – 73,3% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych.

W sektorze prywatnym najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego – 47,4% ogółu pracujących w tym sektorze, handlu i napraw – 19,1%, obsługi nieruchomości i firm – 9,8% oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności – 4,4%.

Natomiast w sektorze publicznym najwięcej osób było zatrudnionych w jednostkach realizujących działalność w zakresie: edukacji – 31,2% ogółu pracujących w tym sektorze, ochrony zdrowia i pomocy społecznej – 16,8%, administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych – 13,1% oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności – 9,2%.

Ponad 73% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych, najczęściej w podmiotach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego – 31,1% ogółu pracujących w tej kategorii jednostek, ochronie zdrowia i pomocy społecznej – 9,5%, edukacji – 9,1% pracujących.

W jednostkach średnich najwięcej osób pracowało w edukacji, przetwórstwie przemysłowym oraz obsłudze nieruchomości i firm.

Wśród ogółu pracujących najliczniejszą grupą zawodową według stanu na koniec grudnia 2005 roku byli specjaliści oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Liczba pracujących specjalistów wynosiła 1532,5 tys. osób tj. 22,7% ogółu pracujących. Specjaliści najczęściej pracowali w jednostkach dużych – 64,7% i w sektorze publicznym – 76,8%. Zatrudniani byli głównie w edukacji - 693,9 tys. osób, ochronie zdrowia i pomocy społecznej – 249,5 tys. osób oraz przetwórstwie przemysłowym – 121,5 tys. osób.

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy stanowili 18% ogółu pracujących, w tym najliczniejsza grupa to pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili około 39% tej grupy zawodowej i zatrudniani byli najczęściej w jednostkach dużych i w

sektorze prywatnym a także w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego - 757,4 tys. osób i budownictwa – 129,2 tys. osób.

Dość duży udział wśród ogółu pracujących mieli również technicy i inny średni personel oraz pracownicy biurowi. Technicy i inny średni personel według stanu na koniec IV kwartału 2005 roku stanowili ponad 13% ogółu i najczęściej pracowali w przetwórstwie przemysłowym – 191,8 tys. osób, ochronie zdrowia i pomocy społecznej - 146,5 tys. osób, administracji publicznej i obronie narodowej, obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych – 128,9 tys. Natomiast pracownicy biurowi stanowili około 12% ogółu pracujących. Pracowali głównie w jednostkach prowadzących działalność w zakresie handlu i napraw – 136,4 tys. osób, transportu, gospodarki magazynowej i łączności – 126,3 tys. oraz przetwórstwa przemysłowego – 123,7 tys. osób.

W badaniu popytu na pracę w 2005 roku zbadano również liczbę pracujących kobiet. W zbadanych jednostkach w końcu grudnia 2005 roku pracowało 3261,3 tys. kobiet, które stanowiły 48,4% ogółu pracujących. Najwięcej kobiet pracowało w jednostkach dużych, głównie sektora publicznego. W sektorze publicznym kobiety pracowały przede wszystkim w jednostkach prowadzących działalność w zakresie edukacji – 738,6 tys. pracujących kobiet, ochrony zdrowia i pomocy społecznej – 423,3 tys. oraz administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych – 276,2 tys. pracujących kobiet.

Około 30% ogółu pracujących kobiet zatrudnianych było w zawodach zaliczanych do dużej grupy zawodowej „specjaliści”, wymagających wysokich kwalifikacji zawodowych. Drugą co do wielkości grupą zawodową, w której pracowało dużo kobiet była grupa „pracownicy biurowi” około 18% ogółu pracujących kobiet, a trzecia to „technicy i inny średni personel” ponad 15% ogółu pracujących kobiet.

Analizując dane o liczbie pracujących według stanu na koniec poszczególnych kwartałów 2005 roku można zauważyć, że najwięcej pracujących było w końcu IV i III kwartału (odpowiednio: 6740,2 tys. i 6687,9 tys. osób), głównie w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (odpowiednio: 1865,3 tys. i 1852,0 tys. osób) oraz edukacji (odpowiednio: 1011,9 tys. i 999,5 tys. osób).

Zmiany w liczbie pracujących w poszczególnych kwartałach wskazują na sezonowy wzrost lub spadek zatrudnienia. Największy wzrost zatrudnienia obserwowaliśmy w końcu II kwartału, w którym w stosunku do I kwartału liczba pracujących wzrosła o 1,3%. Najwięcej w jednostkach prowadzących działalność w zakresie hotelarstwa i restauracji – o 17,4%, budownictwa – o 7,1%, rolnictwa – o 5,2% oraz administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych – o 4,3%.

Natomiast w końcu IV kwartału obserwuje się spadek liczby pracujących, głównie w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie - o 5,3%, budownictwie - o 1,7%, administracji publicznej i obronie narodowej, obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych oraz ochronie zdrowia i pomocy społecznej - o 1,6%.

Przeciętna liczba pracujących w 2005 roku wynosiła 6649,7 tys. osób, w tym 3215,0 tys. to kobiety, które stanowiły 48,4% ogółu pracujących. Przeciętnie najwięcej kobiet pracowało w edukacji – 751,2 tys. osób, przetwórstwie przemysłowym – 634,3 tys. osób, ochronie zdrowia i pomocy społecznej – 466,4 tys. osób oraz handlu i naprawach - około 333 tys. osób.

Analizując liczbę pracujących według regionów w poszczególnych kwartałach 2005 roku daje się zauważyć, że największa liczba pracujących wystąpiła w regionie centralnym, głównie w województwie mazowieckim i regionie południowym z dominacją województwa śląskiego. Obserwuje się sezonowe wahania liczby pracujących z wyjątkiem województw: wielkopolskiego i małopolskiego, w których z kwartału na kwartał występował sukcesywny wzrost liczby pracujących.

Przeciętna liczba pracujących w roku 2005 według regionów była najwyższa w regionie centralnym - 1507,0 tys. osób tj. 22,7% ogółu pracujących, głównie w województwie mazowieckim – 1061,8 tys. osób, najmniejsza zaś w regionie południowo zachodnim - 719,7 tys. osób tj. 10,8% ogółu pracujących, przede wszystkim w województwie opolskim - 161,7 tys. osób tj. 2,4% .

2. Wolne miejsca pracy

Rezultatem ruchu pracowników w przedsiębiorstwie może być pełne zaspokojenie zapotrzebowania na siłę roboczą bądź nie – wówczas przedsiębiorstwo będzie dysponowało wolnymi miejscami pracy. Na koniec grudnia 2005 roku na ogólną liczbę 102,4 tys. zbadanych podmiotów 7,8 tys. tj. 7,6% dysponowało wolnymi miejscami pracy, z tego 32,4,% to były jednostki sektora publicznego, a 67,6% sektora prywatnego. Z ogólnej liczby jednostek dysponujących wolnymi miejscami pracy w końcu grudnia 2005 roku 49,8% stanowiły jednostki duże a 50,2% jednostki średnie.

W końcu grudnia 2005 roku było 40,9 tys. wolnych miejsc pracy i koncentrowały się one głównie w sektorze prywatnym – 75,6% i w jednostkach dużych – 74,8% wszystkich wolnych miejsc pracy.

Największą liczbą wolnych miejsc pracy dysponowały jednostki realizujące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 16,3 tys. wolnych miejsc pracy, zwłaszcza zaliczanych do działalności związanej z produkcją artykułów spożywczych i napojów, produkcją odzieży i wyrobów futrzarskich, produkcją wyrobów z metali bez maszyn i urządzeń, produkcją maszyn i urządzeń oraz produkcją pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep. Dość dużą liczbą wolnych miejsc pracy dysponowały jednostki prowadzące działalność w zakresie obsługi nieruchomości i firm, handlu i napraw – po 4,5 tys. wolnych miejsc pracy oraz budownictwa - 3,9 tys. wolnych miejsc pracy.

Z punktu widzenia diagnozy rynku pracy istotne znaczenie ma usytuowanie organizacyjne wolnych miejsc pracy, ale znaczenie podstawowe ma struktura kwalifikacyjno – zawodowa pracowników poszukiwanych do pracy.

Najliczniejsza grupa wakujących miejsc pracy przeznaczona była dla pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym (41,6%), a w drugiej kolejności dla pracowników z wykształceniem wyższym (24,0%).

Najliczniejsza oferta dotyczyła pracowników o niższych kwalifikacjach zawodowych – 12,3 tys. tj. 30,1% wolnych miejsc pracy oczekiwało na robotników przemysłowych i rzemieślników oraz 5,2 tys. tj. 12,6% wolnych miejsc pracy przeznaczonych było dla operatorów, monterów maszyn i urządzeń.

Dla specjalistów o wysokich kwalifikacjach przeznaczonych było 8,8 tys. tj. 21,6% wolnych miejsc pracy. Najwięcej w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych – po 1,8 tys. obsługi nieruchomości i firm – 1,6 tys. oraz ochrony zdrowia i pomocy społecznej - 1,5 tys. wolnych miejsc pracy.

Analizując liczbę wolnych miejsc pracy wg stanu na koniec poszczególnych kwartałów możemy zauważyć, że najwięcej wolnych miejsc pracy wystąpiło na koniec I kwartału – 46,9 tys., a najmniej na koniec IV kwartału – 4,9 tys. Analizując liczbę wolnych miejsc pracy w zależności od rodzaju działalności można zauważyć, że najwięcej wolnych miejsc pracy występowało w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, budownictwa oraz handlu i napraw. Natomiast na koniec kwartału IV liczba wolnych miejsc pracy w tych jednostkach wyraźnie zmalała. Świadczy to o dużej sezonowości zatrudnienia w tych rodzajach działalności.

Przeciętna liczba wolnych miejsc pracy w 2005 roku wynosiła 44,2 tys. Przeciętnie najwięcej wolnych miejsc pracy było w regionie centralnym - 11,7 tys., głównie w województwie mazowieckim – 9,0 tys. oraz regionie południowym - 8,9 tys. przede wszystkim w województwie śląskim - 6,4 tys., najmniej zaś w regionie wschodnim - 4,8 tys. wolnych miejsc pracy.

3. Nowo utworzone miejsca pracy

W ciągu 2005 roku powstało 328,4 tys. nowych miejsc pracy, z tego 81,0% w sektorze prywatnym a 19,0% w sektorze publicznym. W jednostkach dużych zostało utworzonych 67,9% nowych miejsc pracy a w jednostkach średnich 32,1%.

Nowe miejsca pracy tworzone przede wszystkim w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 39,2% ogółu nowych miejsc pracy, w handlu i naprawach – 15,2% oraz budownictwie – 10,5%, przede wszystkim w sektorze prywatnym i w jednostkach dużych.

Natomiast w sektorze publicznym najwięcej nowych miejsc pracy powstało w jednostkach realizujących działalność w zakresie administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych - 16,9 tys. miejsc tj. 27,1% nowych miejsc pracy w całym sektorze, edukacji – odpowiednio 12,0 tys. i 19,3%, ochrony zdrowia i pomocy społecznej – odpowiednio 8,0 tys. i 12,9% oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności - odpowiednio 4,5 tys. i 7,3%.

W 2005 roku nowo utworzone miejsca pracy powstały przede wszystkim w regionie centralnym, głównie w województwie mazowieckim, a najmniejszy udział w tworzeniu nowych miejsc pracy miał region wschodni i województwo podlaskie. Najbardziej dynamiczny rozwój rynku pracy dał się zaobserwować w I kwartale 2005 roku w regionie centralnym i południowym

Należy zauważyć, że w ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy znajdują się niezagospodarowane miejsca pracy. Według stanu na 31 grudnia 2005 roku było 13,3 tys. nowych miejsc jeszcze nie obsadzonych, głównie w przetwórstwie przemysłowym – 5,2 tys., w obsłudze nieruchomości i firm - 1,9 tys. oraz handlu i naprawach - 1,8 tys. miejsc pracy. Analizując liczbę wolnych nowo utworzonych miejsc pracy w poszczególnych kwartałach daje się zauważyć, że najwięcej wolnych nowo utworzonych miejsc pracy wystąpiło w końcu I kwartału głównie w przetwórstwie przemysłowym, handlu i naprawach, budownictwie, obsłudze nieruchomości i firm. Najczęściej dotyczyło to robotników przemysłowych i rzemieślników, specjalistów oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń.

4. Podsumowanie

Reasumując wyniki badania popytu na pracę w 2005 roku należy zauważyć, że:

- * najwięcej zagospodarowanych jak i wolnych miejsc pracy wystąpiło w sektorze prywatnym, w jednostkach dużych i prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego głównie w regionie centralnym;

- * najliczniejsza grupa wakujących miejsc pracy przeznaczona była dla pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym w grupie zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz z wykształceniem wyższym dla specjalistów,

- * najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w sektorze prywatnym w jednostkach dużych prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, głównie w regionie centralnym.

I. METHODOLOGICAL NOTES

Labour market is characterized by two overlapping segments: the labour force supply and demand for labour.

Labour force is a specific number of people interested in working and willing to work.

Demand for labour is the number of vacancies offered by economy in specific social and economic conditions.

The interrelation between labour force supply and demand for labour is influenced to a large extent by market mechanisms. The demand side is more dynamic, and therefore more susceptible to the impact from these mechanisms. The level and structure of demand for labour depends on a number of factors, including in particular the demand for goods and services, economic standing of an enterprise, labour costs. The most favourable situation for the economy is a balance between the two elements, though it is actually very difficult to achieve.

Demand for labour is understood as:

- 1) already occupied jobs, determined by the actual number of the employed,
- 2) vacancies.

Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones, where the following three conditions have been met:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established entities.

Job vacancy rate is the ratio of vacancies to occupied and unoccupied jobs.

The Central Statistical Office has been surveying demand for labour in major entities in the sector of enterprises since 1995. In 1998, the survey was expanded to medium entities in the sector of enterprises.

In 2005, the Central Statistical Office changed the format of the labour demand survey to adjust it to the requirements of the Eurostat, so that the survey was unified in its content and method in all Member States of the European Union.

Since 2005, the survey has been carried out on quarterly terms (and not once every two years, like before), though it contains less information than the previous survey from 2003. An advantage of the new survey, despite the increased frequency, is the involvement of entities classified under all types of economic activities, and not only the sector of enterprises, like before. The survey still covers major and medium enterprises, i.e. the entities where 10 or more people are employed.

The objective of the labour demand survey was to obtain information on realised and unrealised demand, i.e. the employed, the vacancies and the newly created jobs.

II. DEMAND FOR LABOUR IN 2005

1. The employed

The survey of demand for labour in Q4 of 2005 covered 102.4 thousand entities, where the majority (74.0%) were medium entities with regard to the number of the employed. 55.3 thousand of the surveyed entities, i.e. 54.0%, were entities in the private sector, and 46% were entities in the public sector.

The number of the employed in the surveyed entities as on 31 December 2005 was 6,740.2 thousand, including 46.7% in the public sector and 53.3% in the private sector. The majority of the employed, 73.3%, were working in large entities.

In the private sector, the majority are employed in the entities engaged in manufacturing – 47.4% of the employed in the sector, trade and repairs – 19.1%, real estate and business activities – 9.8%, and transport, storage and communication – 4.4%.

The majority of the employed in the public sector were working in the entities operating in the spheres of: education – 31.2% of the employed in the sector, health and social work – 16.8%, public administration and defence, compulsory social security – 13.1%, and transport, storage and communication – 9.2%.

Over 73% of the employed were working in large entities, mostly in the entities engaged in the following spheres of business activity: manufacturing – 31.1% of the employed in this category of entities, health and social work – 9.5%, education – 9.1% of the employed.

In medium entities, the majority were employed in education, manufacturing, and real estate and business activities.

The most numerous group of occupations among the employed in general, as by the end of December 2005, were professionals and craft and related trades workers. The number of the employed professionals was 1,532.5 thousand, i.e. 22.7% of the employed in general. The professionals were mostly employed in large entities – 64.7%, and in the public sector – 76.8%. They were also employed in education – 693.9 thousand, health and social work – 249.5 thousand, and in manufacturing – 121.5 thousand of the employed in general.

Craft and related trades workers were 18% of the employed in general, and the most numerous subgroup were other craft and related trades workers – some 39% of that group of professionals, hired mostly in large entities and in the private sector, as well as in the entities engaged in manufacturing – 757.4 thousand, and construction – 129.2 thousand of the employed.

A considerable part of the employed in general were also technicians and associate professionals, as well as clerks. At the end of 4Q of 2005, technicians and associate professionals were over 13% of the employed, and they were mostly employed in manufacturing – 191.8 thousand professionals, health and social work – 146.5 thousand, public administration and defence, compulsory social security – 128.9 thousand, while clerks were some 12% of the employed in general. They were mostly employed in the entities engaged in trade and repairs – 136.4 thousand, transport, storage and communication – 126.3 thousand, and manufacturing – 123.7 thousand of the employed.

The survey of demand for labour in 2005 covered also the number of employed women. There were 3,261.3 thousand women employed in the entities surveyed by the end of 2005, which was 48.4% of the employed in general. Most women were employed in large entities, mainly in the public sector. The majority of women employed in the public sector worked in the entities engaged in education – 738.6 thousand of the employed women, health and social work – 423.3 thousand, and public administration and defence, compulsory social security – 276.2 thousand of the employed women.

Some 30% of the employed women were in the large group of ‘professionals’ requiring high vocational qualifications. The second largest group of employed with a considerable number of women were ‘clerks’, with some 18% of the employed women in general, and the third largest group were ‘technicians and associate professionals’ with over 15% of the employed women in general.

When the data about the number of the employed by the end of successive quarters of 2005 is analyzed, it can be concluded that the largest numbers of the employed were at the end of 3Q and 4Q (6,740.2 thousand and 6,687.9 thousand, respectively), mostly in the entities engaged in manufacturing (1,865.3 thousand and 1,852.0 thousand, respectively) and education (1,011.9 thousand and 999.5 thousand, respectively).

The changes in the number of the employed in particular quarters point to a seasonal rise or fall in employment. The most considerable rise in employment was observed at the end of Q2, when the number of the employed rose by 1.3% as compared to Q1. The highest rise in employment was in the entities engaged in running hotels and restaurants – by 17.4%, construction – by 7.1%, agriculture – by 5.2%, and public administration and defence, compulsory social security – by 4.3%.

A fall in the number of the employed was observed at the end of Q4, mainly in agriculture, hunting and forestry – by 5.3%, construction – by 1.7%, public administration and defence, compulsory social security and health and social work – by 1.6%.

An average number of the employed in 2005 was 6,649.7 thousand, including 3,215.0 thousand women, which was equal to 48.4% of the employed in general. On average, most women worked in education – 751.2 thousand, manufacturing – 634.3 thousand, health and social work – 466.4 thousand, and trade and repair – some 333 thousand of the employed.

When the numbers of the employed in particular regions in the successive quarters of 2005 are analyzed, it can be observed that the largest number of the employed was in the central region, mostly in the Mazowieckie Voivodeship, and in the southern region, where the employed in Śląskie Voivodeship prevailed. Seasonal fluctuation of the number of the employed is observed, except for Wielkopolskie and Małopolskie Voivodeships, where the number of the employed had been rising quarter by quarter.

An average number of the employed in 2005 in particular regions was the biggest in the central region – 1,507.0 thousand, i.e. 22.7% of the employed in general, mostly in Mazowieckie Voivodeship – 1,061.8 thousand, and the lowest in the south-western region – 719.7 thousand, i.e. 10.8% of the employed in general, mostly in Opolskie Voivodeship – 161.7 thousand, i.e. 2.4% .

2. Vacancies

An effect of labour turnover in an enterprise can be either complete fulfilment of labour force demand, or otherwise, when such an enterprise offers vacancies. At the end of December 2005, in the general number of 102.4 thousand of the surveyed entities, 7.8 thousand, i.e. 7.6%, offered vacancies, and 32.4% of them were in the public sector, and 67.6% in the private sector. In the general number of entities with vacancies at the end of December in 2005, 49.8% were large entities, and 50.2% – medium entities.

At the end of December in 2005, there were 40.9 thousand vacancies, which concentrated mainly in the private sector – 75.6%, and in large entities – 74.8% of the vacancies in general.

The largest number of vacancies were in the entities engaged in manufacturing, 16.3 thousand, in particular in the production of food and drinks, textiles and furs, and the production of metal items without machines and instruments, the production of machines and instruments, and the production of vehicles, trailers and semitrailers. A considerable number of vacancies were offered in the entities engaged in real estate and business activities and trade and repairs – 4.5 thousand each, and construction – 3.9 thousand vacancies.

From the perspective of diagnosing the labour market, an important issue is the positioning of vacancies in an organization, though the fundamental one is that of the structure of vocational qualifications of sought employees.

The largest number of vacancies was intended for the workers with basic vocational education (41.6%), followed by the employees with higher education (24.0%).

The widest offer was for the workers with lower vocational qualifications – 12.3 thousand, i.e. 30.1% of vacancies were waiting for craft and related trades workers, while 5.2 thousand, i.e. 12.6% of vacancies were intended for machinery operators and fitters.

8.8 thousand vacancies, i.e. 21.6% were intended for professionals with high qualifications, mostly in the entities engaged in manufacturing, public administration and

defence, compulsory social security – 1.8 thousand each, real estate and business activities – 1.6 thousand, health and social work – 1.5 thousand vacancies.

As far as the number of vacancies as at the end of particular quarters of 2005 is concerned, it can be concluded that most of them were available at the end of 1Q – 46.9 thousand, and the least were vacancies at the end of 4Q – 4.9 thousand. At the end of 1Q of 2005, the majority of vacancies were available in the entities engaged in manufacturing, construction, and trade and repairs, while at the end of 4Q the number of vacancies in these entities decreased considerably. This is an evidence of significant seasonality of employment in these industries.

An average number of vacancies in 2005 was 44.2 thousand. On average, the most vacancies were available in the central region – 11.7 thousand, mainly in Mazowieckie Voivodeship – 9.0 thousand, and in the southern region – 8.9 thousand, mainly in Śląskie Voivodeship – 6.4 thousand, and the least vacancies were available in the eastern region – 4.8 thousand vacancies.

3. Newly created jobs

In 2005, 328.4 thousand new jobs were created, with 81.0% of them in the private sector and 19.0% in the public sector. 67.9% new jobs were created in large entities, and 32.1% in the medium ones.

New jobs were created mostly in the entities engaged in manufacturing – 39.2% of the new jobs in general, trade and repairs – 15.2%, and construction – 10.5%, mainly in the private sector and in large entities.

In the public sector, most new jobs were created in the units engaged in public administration and defence, compulsory social security – 16.9 thousand, i.e. 27.1% new jobs in the sector in general, education – 12.0 thousand, i.e. 19.3%, health and social work – 8.0 thousand, i.e. 12.9%, and transport, storage and communication – 4.5 thousand, i.e. 7.3%.

In 2005, newly created jobs were observed mostly in the central region, in particular in Mazowieckie Voivodeship, and the smallest share in creating new jobs was observed in the eastern region, in Podlaskie Voivodeship. The most dynamic development of labour market was observable in 1Q of 2005 in the central and southern regions.

It should be pointed out that unoccupied jobs are included in the general number of newly created jobs. On 31 December 2005, there were 13.3 thousand new and unoccupied jobs, mostly in manufacturing – 5.2 thousand, w real estate and business activities – 1.9 thousand, and trade and repairs – 1.8 thousand jobs. When the number of newly created jobs in particular quarters is analyzed, it can be observed that the majority of newly created jobs occurred at the end of Q1 mainly in manufacturing, trade and repairs, construction, and real estate and business activities. It usually involved craft and other trades workers, professionals, and machinery operators and fitters.

4. Summary

To sum up the results of the labour demand survey in 2005, the following can be concluded:

- most occupied and unoccupied jobs were observed in large entities, engaged in manufacturing, mainly in the central region;
- the majority of vacancies were intended for workers with basic vocational education in the occupational group of crafts and other trades workers, and for professionals with higher education;
- the majority of newly created jobs were created in the private sector, in large entities engaged in manufacturing, mainly in the central region.